Archetype

Επέκταση και Επανάχρηση του κτιρίου «Διόνυσος» στην Καβάλα. Πολιτιστικό Κέντρο και Μουσείο για την Αρχαία Εγνατία Οδό

Μπακρατσά Αλκμήνη, Σκιπετάρη Θεοφανώ - 07/10/2020

Διπλωματική Εργασία

Φοιτητική Ομάδα Μελέτης: **Μπακρατσά Αλκμήνη, Σκιπετάρη Θεοφανώ**
Επιβλέποντες Καθηγητές: Παπαγιαννόπουλος Γεώργιος – Κόκκορης Παναγιώτης – Κοσμά Ανθή
Σχολή: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Πολυτεχνική Σχολή – Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών)
Ημερομηνία Παράδοσης: 26/10/2018, Ξάνθη

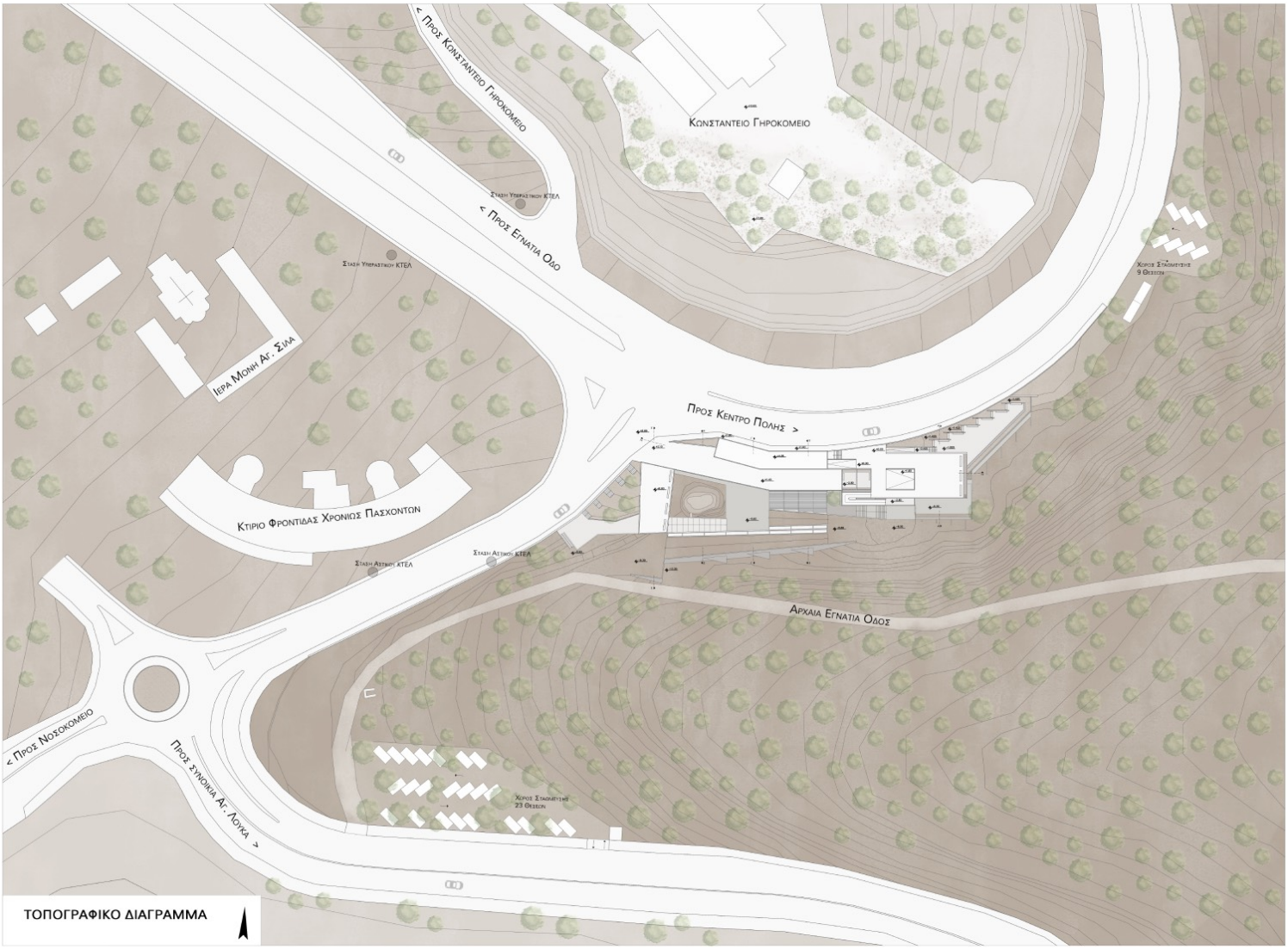

Τοπογραφικό διάγραμμα

Αντικείμενο μελέτης της παρούσας διπλωματικής εργασίας αποτέλεσε η επέκταση και επανάχρηση του κτιρίου «Διόνυσος» στην πόλη της Καβάλας, με σκοπό τον σχεδιασμό πολιτιστικού κέντρου και μουσείου για την αρχαία Εγνατία οδό.

Το κίνητρο για την ενασχόληση με αυτό το θέμα της διπλωματικής ήταν η χρόνια εγκατάλειψη ενός κτιρίου με αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον στη γενέτειρα πόλη μας, σε συνδυασμό με την προνομιακή και ιστορική του θέση καθώς και τις προοπτικές ανάδειξης και αναβάθμισης της ευρύτερης περιοχής.

Το κτίριο του «Διόνυσου» βρίσκεται στη βόρειο-δυτική είσοδο της πόλης της Καβάλας, μεταξύ νέας και αρχαίας Εγνατίας οδού. Χτίστηκε στις αρχές της δεκαετίας του ’70 από τον αρχιτέκτονα Ηλία Γουναρόπουλο, στο πλαίσιο του προγράμματος «Ξενία», ως τουριστικό περίπτερο του ΕΟΤ. Έχοντας μια πανοραμική θέα προς την Καβάλα, αποτέλεσε πόλο έλξης τουριστών και ντόπιων κατοίκων λειτουργώντας ως κέντρο διασκέδασης. Το 1994, όμως, λόγω σοβαρής πυρκαγιάς τερματίστηκε η λειτουργία του. Έκτοτε παραμένει ανεκμετάλλευτο. Έπειτα από στατικές μελέτες αποδείχθηκε ότι το κτίριο βρίσκεται σε αρκετά καλή κατάσταση, παρ’ όλα αυτά στο πέρασμα των χρόνων έχουν πραγματοποιηθεί αρκετές ανεπιτυχείς προσπάθειες για την επανάχρησή του.

Σήμερα, παρατηρείται μια προσπάθεια αναβίωσης της αρχαίας Εγνατίας οδού, ως πεζοπορικής διαδρομής πολιτιστικού και φυσιολατρικού ενδιαφέροντος, γεγονός που αναβαθμίζει την περιοχή αλλά και τη σημασία του κτιρίου. Στοχεύοντας, λοιπόν, στην ανάδειξη της ιστορίας της αρχαίας Εγνατίας μέσα από το έργο αυτό, επιλέχτηκε ο σχεδιασμός μουσείου για την αρχαία Εγνατία, συνδυαστικά με άλλες πολιτιστικές δράσεις, διατηρώντας ωστόσο την παλιά χρήση του κτιρίου, δηλαδή το καφέ-εστιατόριο. Η πρόταση επανάχρησης και επέκτασης του υφιστάμενου κελύφους προσφέρει στον επισκέπτη:

-Επαφή με τη φύση και την ιστορία μέσω περιπατητικής διαδρομής

-Πανοραμική θέα και χαλάρωση
-Εκπαιδευτικές δράσεις & δραστηριότητες
-Μόνιμες και περιοδικές εκθέσεις
-Ψυχαγωγικές εκδηλώσεις

Σε ό,τι αφορά τον σχεδιασμό της συνθετικής λύσης, μια απ' τις πρώτες σκέψεις ήταν να διατηρηθεί το ζωτικό μέρος του κτιριακού όγκου και αυτό που απομένει να ανακατασκευαστεί. Δείχνοντας σεβασμό στο υπάρχον οικοδόμημα και τις βασικές αρχές του αρχιτέκτονα, στοχεύσαμε σε ένα κτίριο που θα είναι σε αρμονία με το φυσικό περιβάλλον, με επεμβάσεις ήπιου χαρακτήρα.

Κομβικό σημείο για την εξέλιξη της συνθετικής λύσης αποτέλεσε ο τρόπος σύνδεσης της αρχαίας Εγνατίας οδού με το κτίριο. Έπειτα από δοκιμές, λαμβάνοντας υπόψη και τη μορφολογία του εδάφους και τη σχετικά μεγάλη υψομετρική διαφορά, επιλέχθηκε ως ιδανικότερος τρόπος γεφύρωσης μια ανηφορική τεθλασμένη πορεία ήπιας κλίσης. Πρόκειται για μια διαδρομή σκαλισμένη στον βράχο, που δίνει τη δυνατότητα στον επισκέπτη να θαυμάσει τη θέα, κάνοντας έτσι πιο ενδιαφέρουσα τη διαδρομή προς το κτίριο. Αυτή η διαδρομή θα αποτελέσει ταυτόχρονα το μουσείο της αρχαίας Εγνατίας, ούσα η θερμαινόμενη και υπόσκαφη διαδρομή προς το κτίριο.

Παράλληλα, αποκαταστάθηκε το καφέ - εστιατόριο, υλοποιώντας μικρές επεμβάσεις που συμβάλλουν στη βελτίωση της λειτουργικότητάς του. Κομμάτι του υπόλοιπου όγκου, που δε στέγαζε λειτουργικούς χώρους, μεταπλάστηκε σε εκθεσιακό χώρο, διατηρώντας όμως τα υφιστάμενα στατικά στοιχεία. Το μέρος του κτίσματος που απέμεινε δεν ήταν εφικτό να επαναχρησιμοποιηθεί στεγάζοντας χώρους, και ανακατασκευάστηκε με νέα λογική. Στόχος ήταν η προσθήκη αυτή να συνυπάρχει αρμονικά με το υπόλοιπο κτίριο, ώστε να αποτελεί μαζί με τη διαδρομή από την αρχαία Εγνατία μια ολότητα. Σημαντικό ρόλο σε αυτό έπαιξε και ο υπάρχων βράχος, ο οποίος διατηρήθηκε και δημιουργήθηκε μια «αγκαλιά» προς αυτόν, με σκοπό τη διαμόρφωση πλατείας στο επίπεδο του ισογείου.

Το κυριότερο ζήτημα που αντιμετωπίστηκε κατά την εκπόνηση της εργασίας ήταν η ένταξη στο περιβάλλον - τεχνητό και φυσικό. Έγινε προσπάθεια έτσι ώστε οι προτεινόμενες επεμβάσεις να έρχονται όσο το δυνατόν περισσότερο σε αρμονία, τόσο με το φυσικό περιβάλλον και το ιδιαίτερο ανάγλυφο της περιοχής όσο και με τον σχεδιασμό του υφιστάμενου κτιρίου. Δημιουργήθηκαν υπόσκαφοι χώροι σκαλισμένοι στον φυσικό βράχο, διατηρήθηκε ο φυσικός βράχος συμβάλλοντας στην ανάδειξη υπαίθριων διαμορφώσεων, σχεδιάστηκε νέο κτίριο σε κλίμακα που έρχεται σε αρμονία με το υφιστάμενο, δημιουργήθηκε ογκοπλασία που επιτρέπει στο φυσικό περιβάλλον να διεισδύει στο εσωτερικό του κτιρίου, ενώ ταυτόχρονα η πλειονότητα των επεμβάσεων περιορίστηκε στο επίπεδο κάτω από τον δρόμο. Δόθηκε έμφαση στις εσωτερικές και εξωτερικές διαδρομές-συνδέσεις, επιδιώκοντας τη δημιουργία ενός κτιρίου που να αντικατοπτρίζει τη νέα του χρήση και να αποτελεί μια ολότητα με την υφιστάμενη πεζοπορική διαδρομή της αρχαίας Εγνατίας οδού. Τέλος, λήφθηκε υπόψη ο προσανατολισμός του κτιρίου και συνεπώς η προστασία των εσωτερικών και εξωτερικών χώρων από τις κλιματικές συνθήκες και την έντονη ηλιοφάνεια, με τον σχεδιασμό εξωτερικών περσίδων.

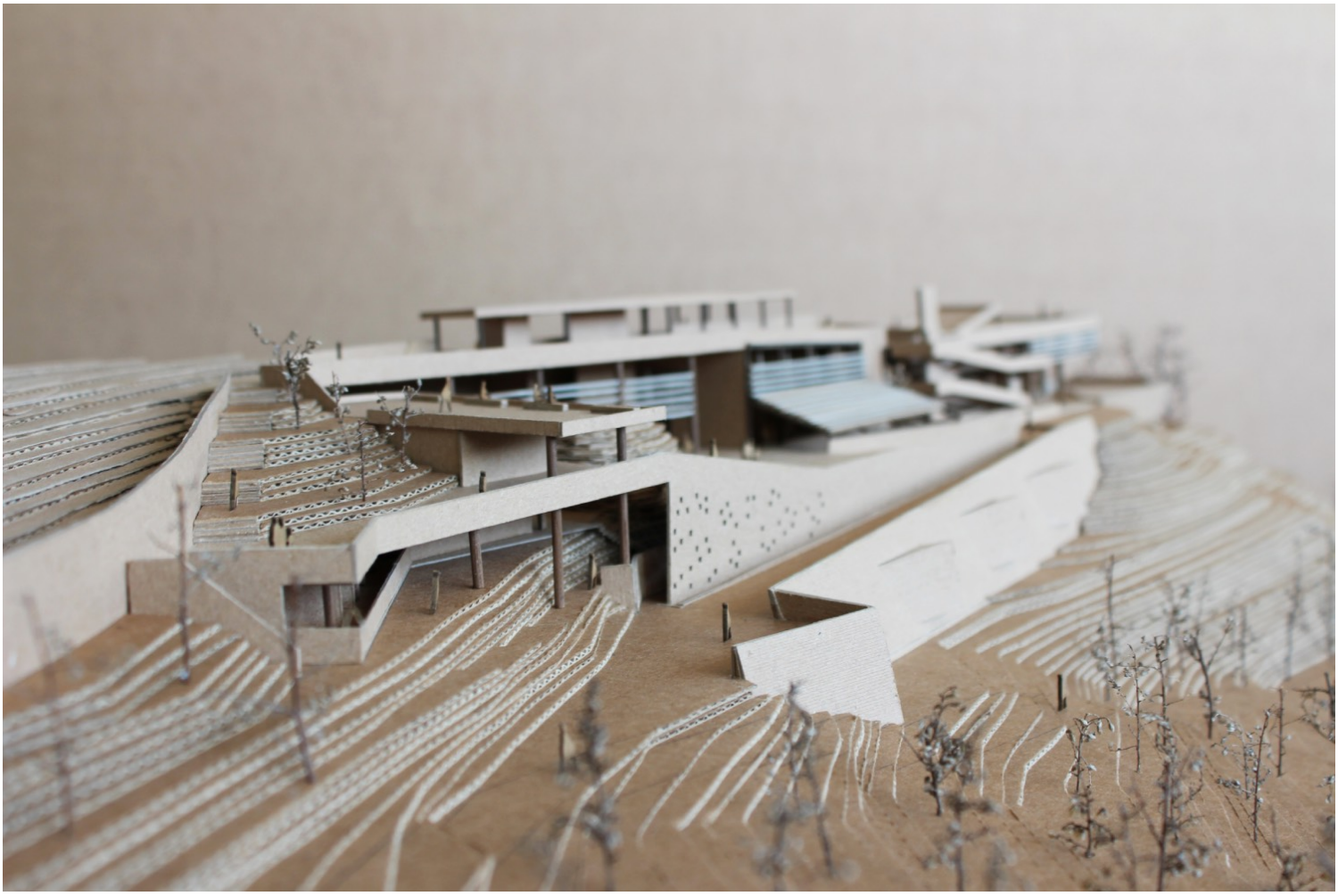

Φωτογραφία μακέτας τελικής πρότασης κλ. 1/200

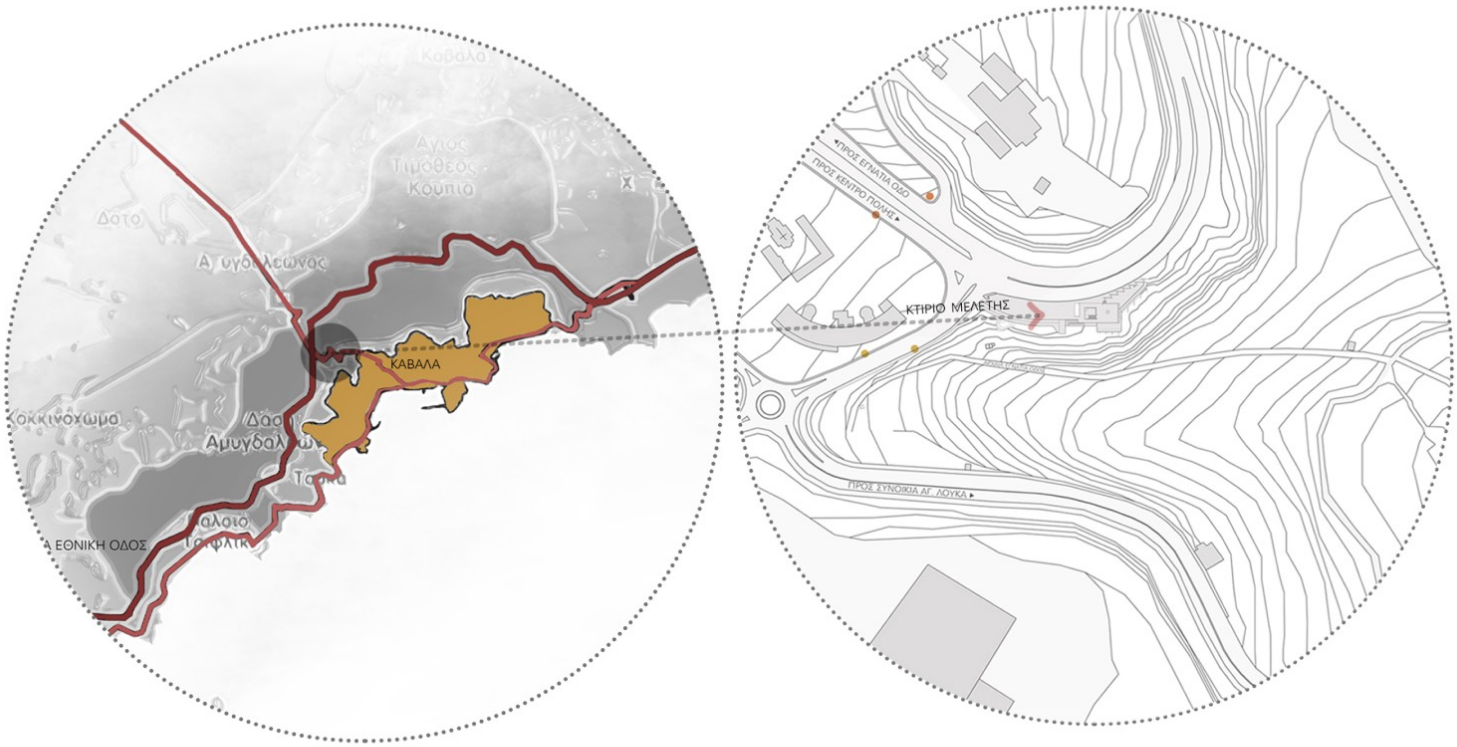
ΚΑΒΑΛΑ
Α. ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟΣ
ΚΤΙΡΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ
ΠΡΟΣ ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟ
ΠΡΟΣ ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΗΣ
ΠΡΟΣ ΣΥΝΟΙΚΙΑ ΑΓ. ΛΟΥΚΑ

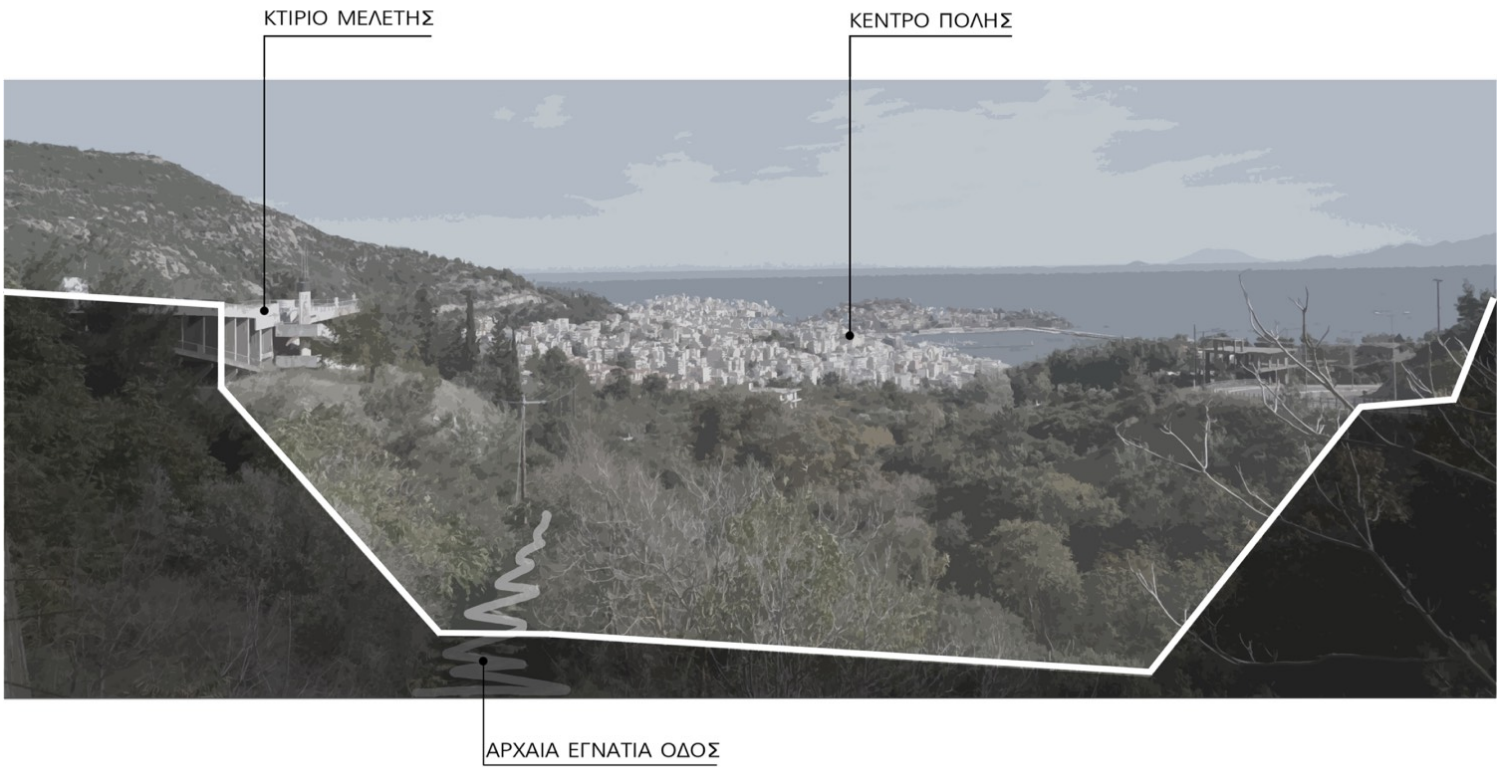
ΚΤΙΡΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΗΣ
ΑΡΧΑΙΑ ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ

Τοποθεσία

Η κύρια όψη του υφιστάμενου κτιρίου και το μονοπάτι της αρχαίας Εγνατίας μπροστά από αυτό.

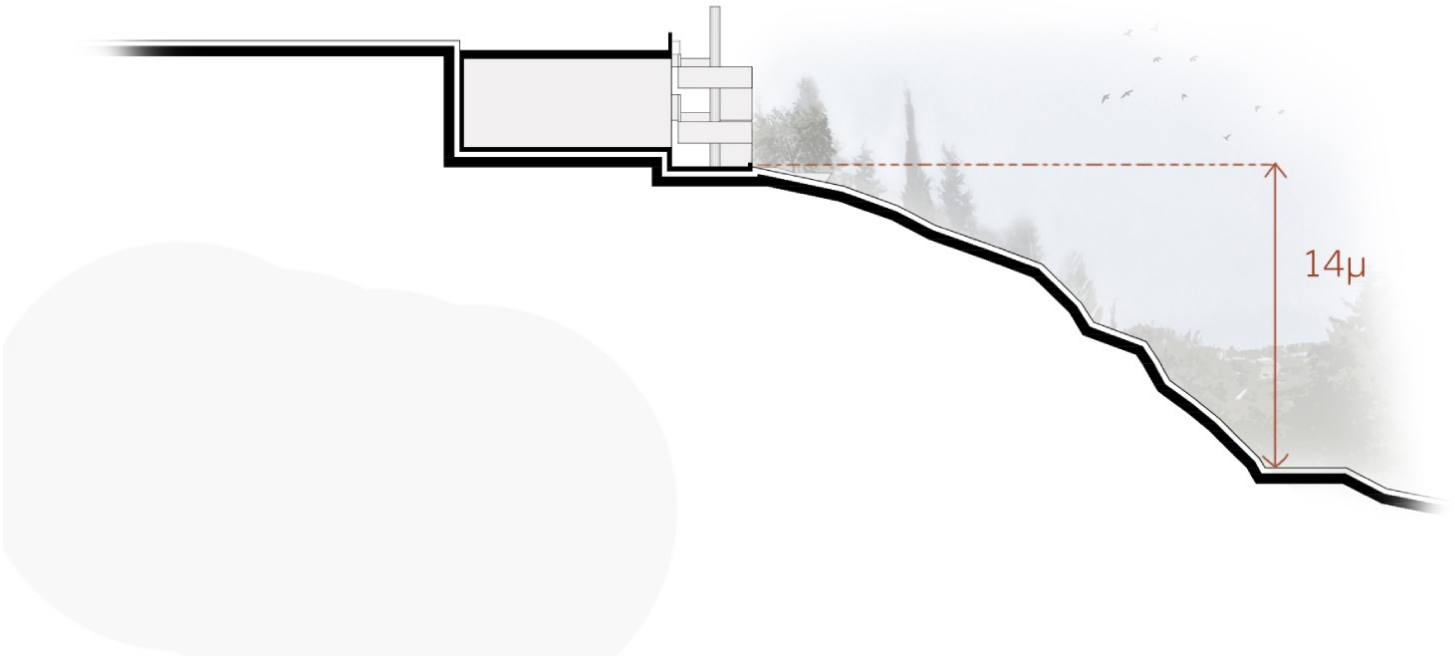

Εγκάρσια τομή υφιστάμενου κτιρίου – Η υψομετρική διαφορά της αρχαίας Εγνατίας και του κτιρίου.

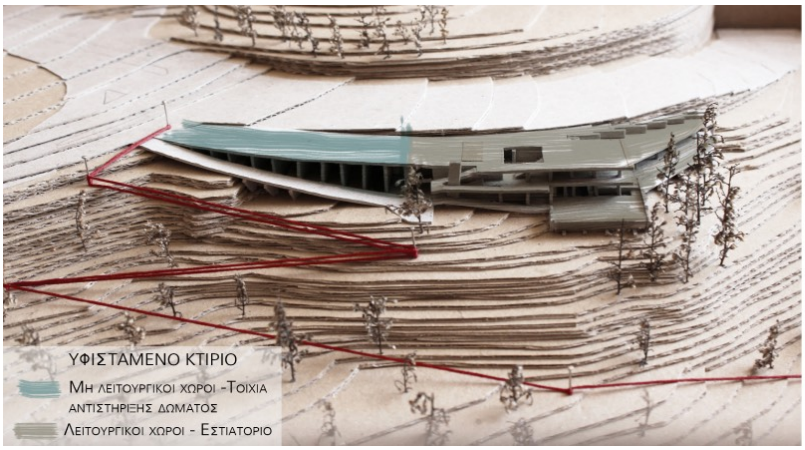

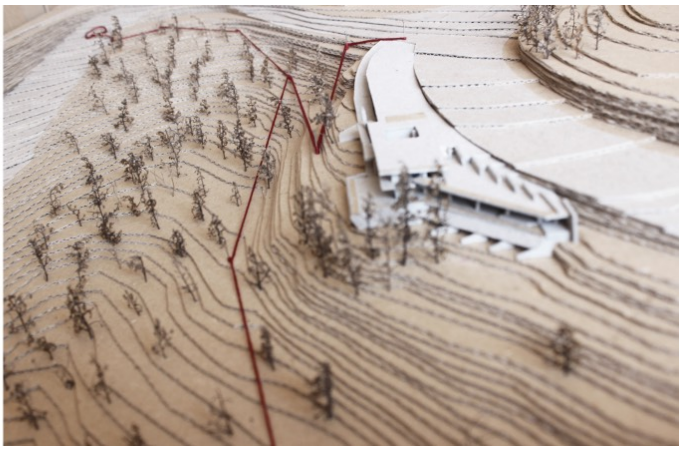

Μακέτα υφιστάμενου κτιρίου κλ. 1/500 - Σύνδεση του κτιρίου με το μονοπάτι της αρχαίας Εγνατίας.

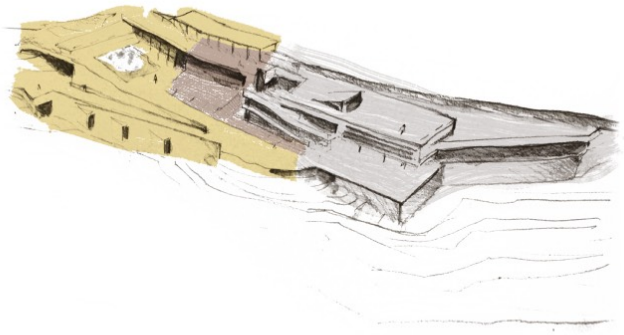

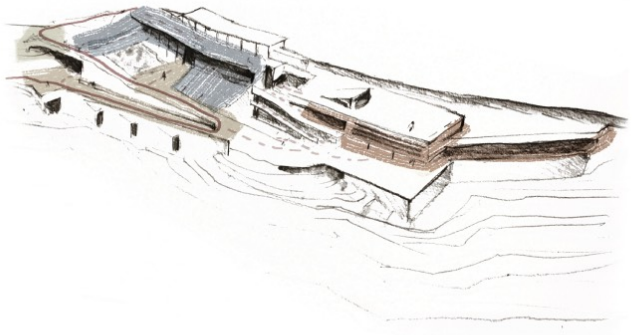

Νεο Κτιριο

Υφισταμενο Κτιριο με μικρες αλλαγες

Υφισταμενο Κτιριο με δραστικες αλλαγες συνδετικος κρικος νεου & υφισταμενου

Καφε-Εστιατοριο

Μουσειο

Πολιτιστικες Χρησεις

Διοικηση

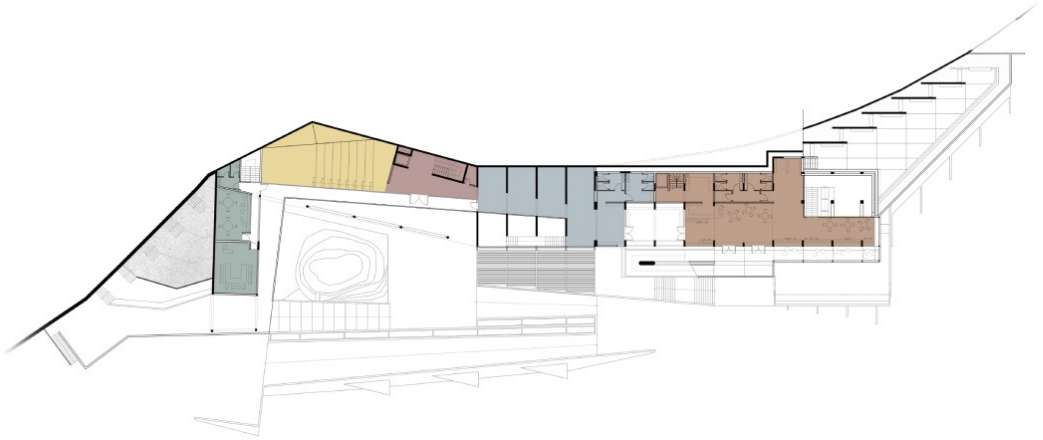

ΚΑΤΟΨΗ ΟΡΟΦΟΥ

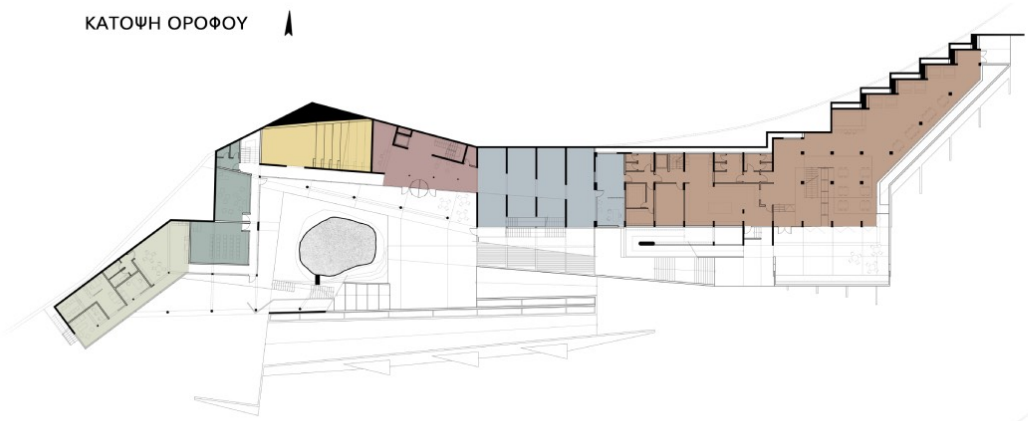

ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

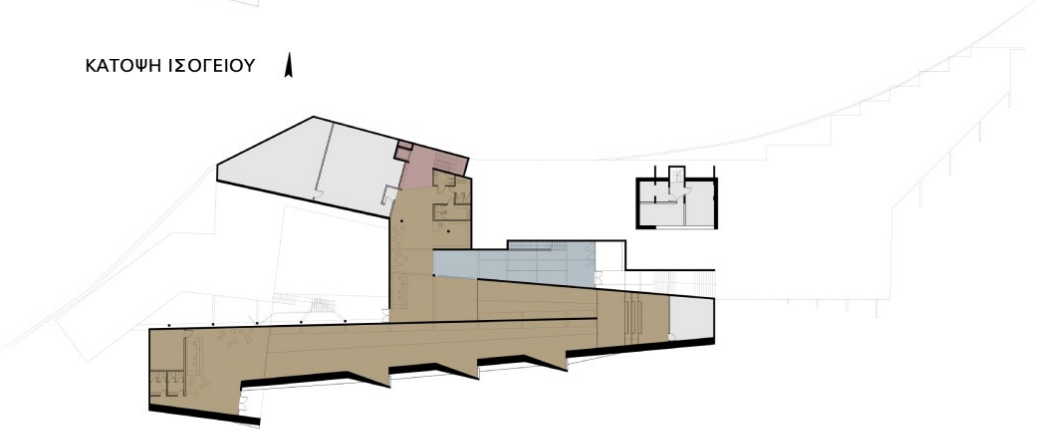

ΚΑΤΟΨΗ ΥΠΟΓΕΙΟΥ

Διαγράμματα χώρων

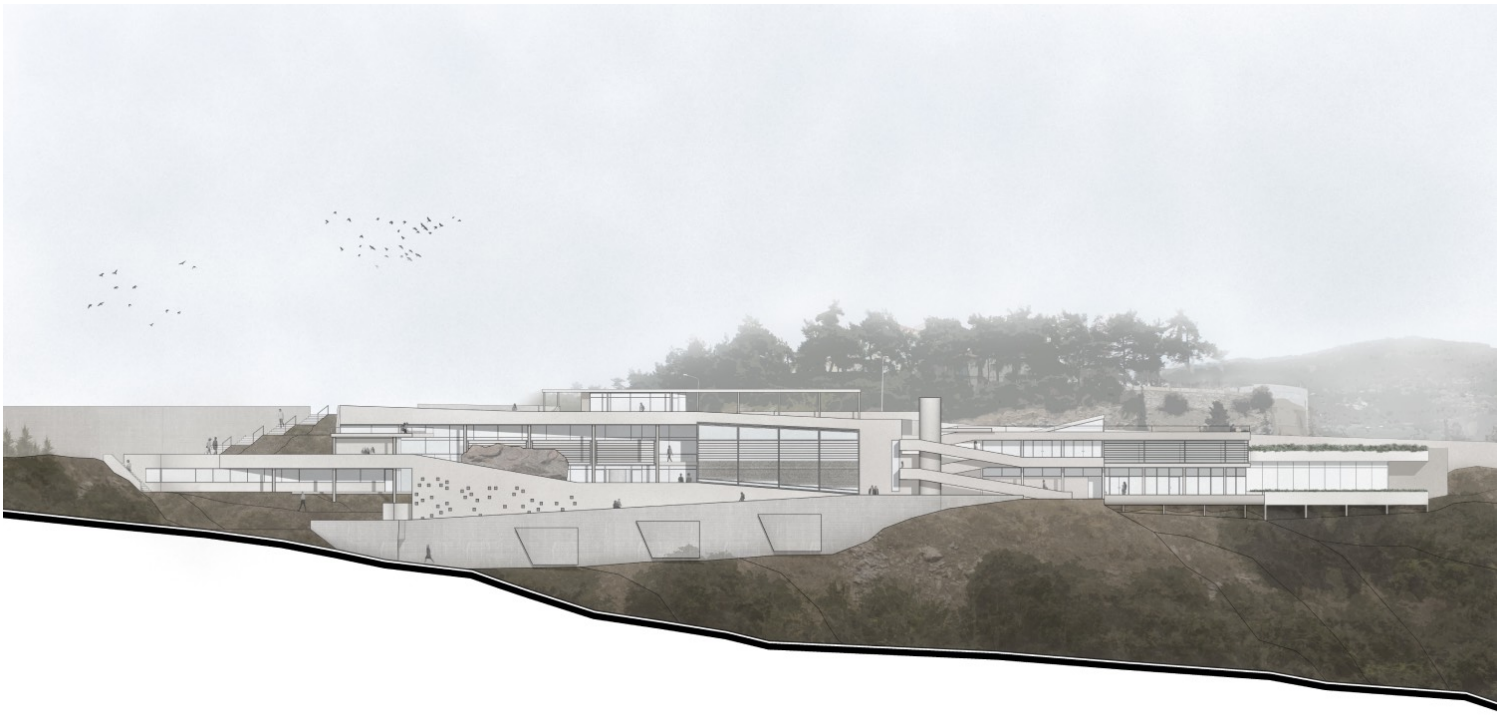

Νότια όψη

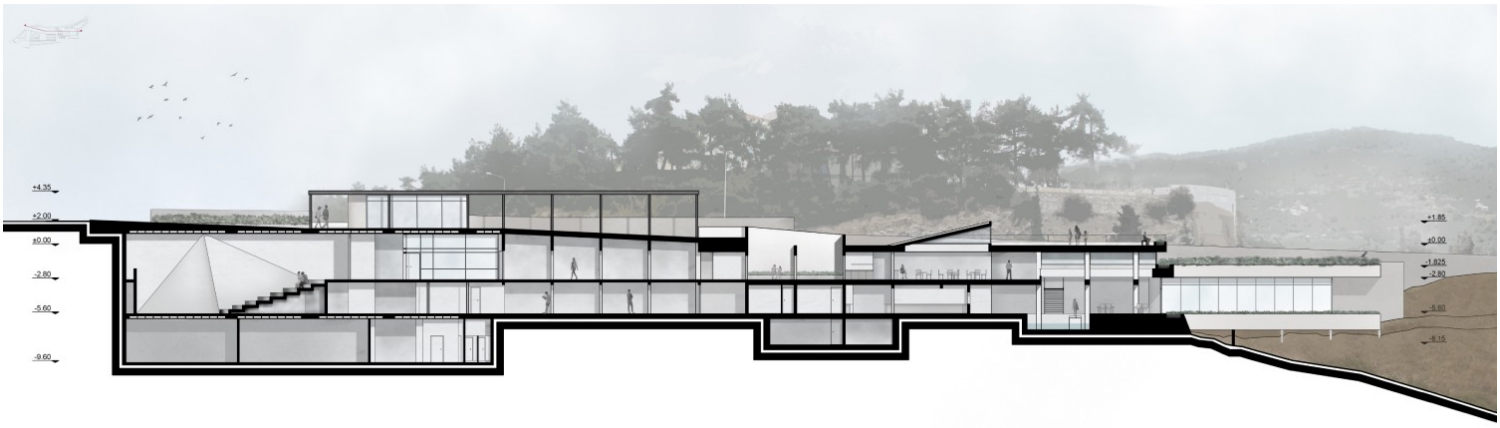

Διαμήκης τομή

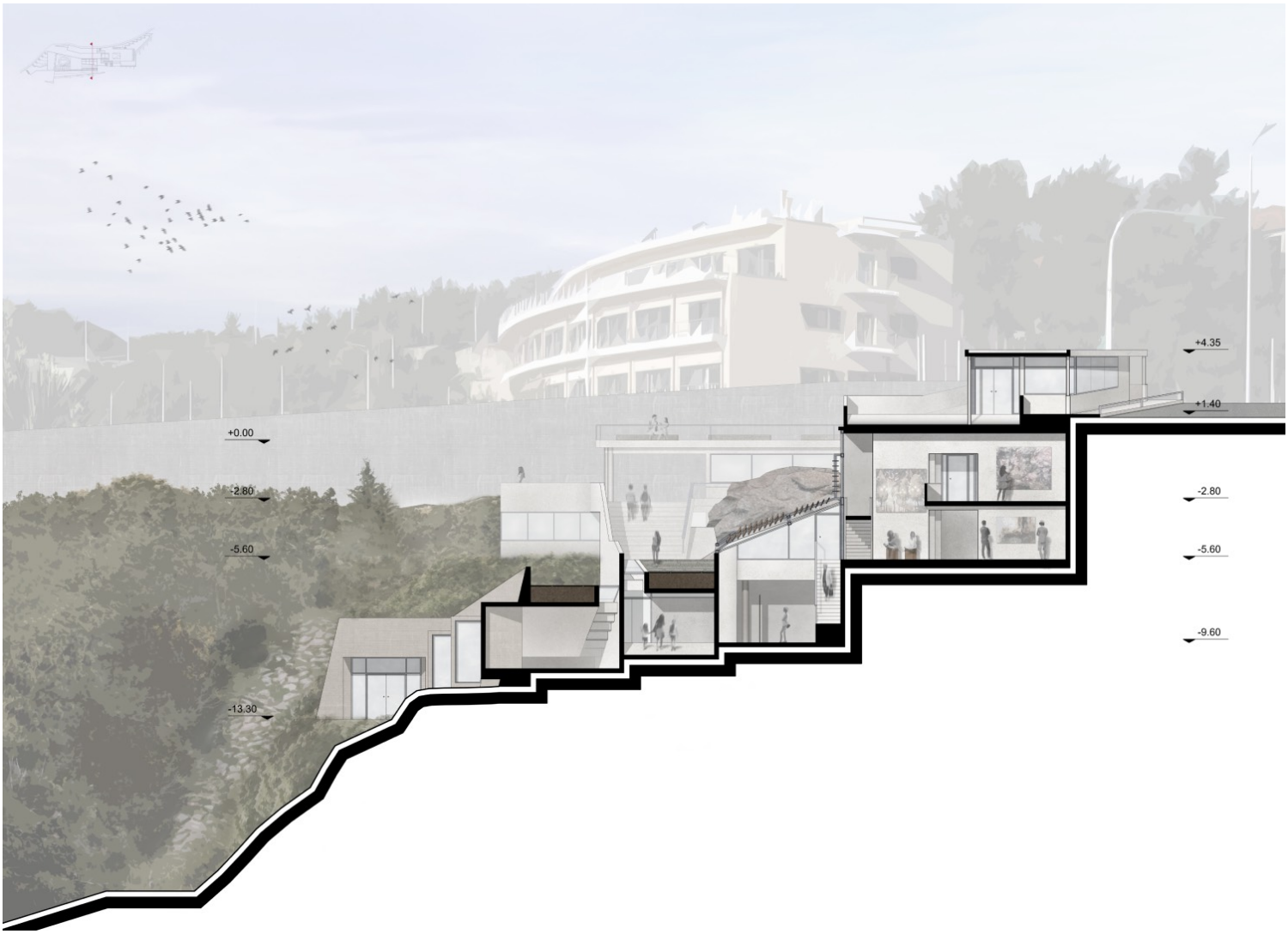

Εγκάρσια τομή

Φωτογραφία μακέτας τελικής πρότασης κλ. 1/200 – Ανοίγματα στον υπόσκαφο χώρο του μουσείου με φυγές στη θέα.

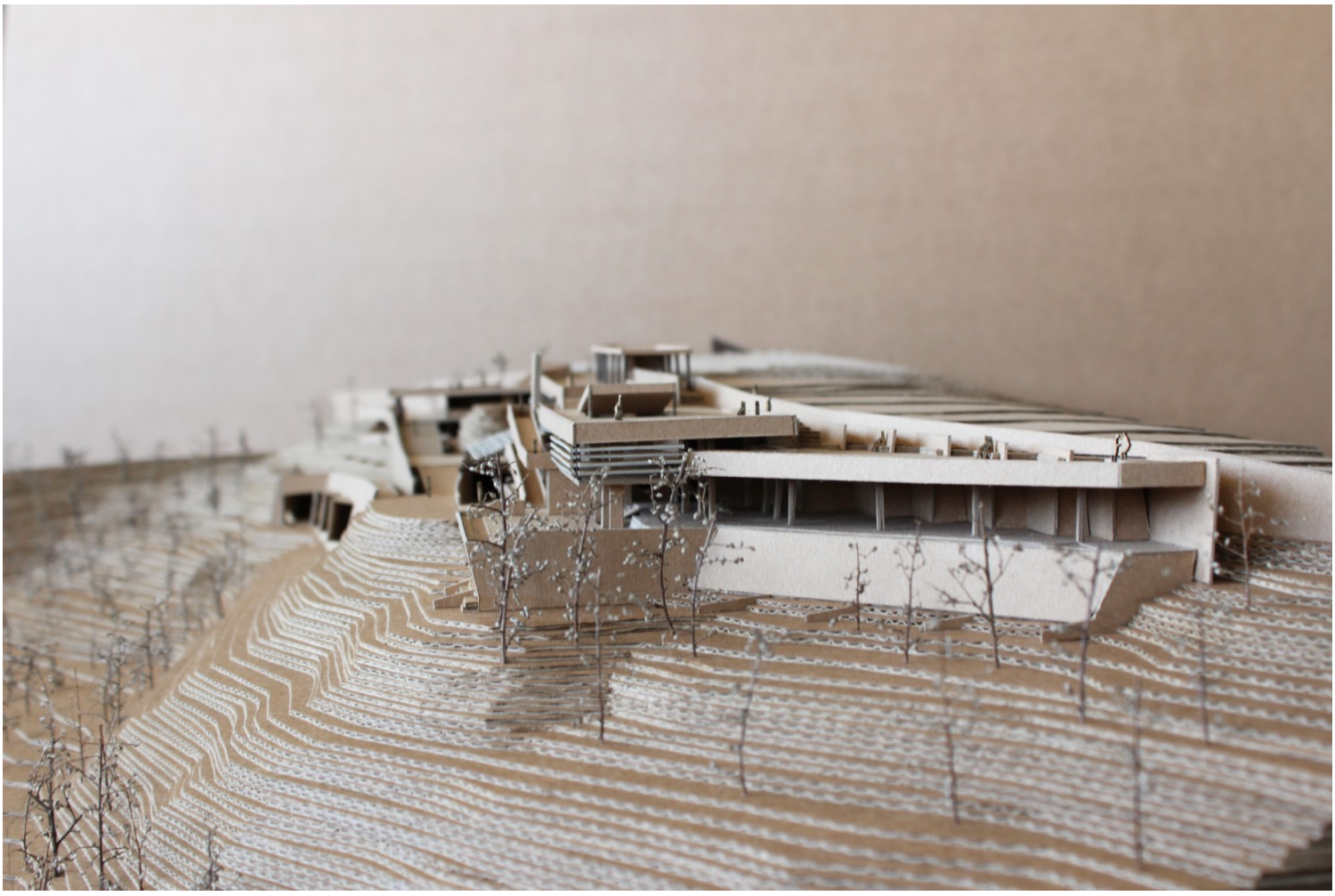

Φωτογραφία μακέτας τελικής πρότασης κλ.1/200 – Ανατολική όψη